

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za vsako vrsto z navadnimi črkami 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Današnji list poslali smo samo tistim gosp. naročnikom, kateri so naročnino že plačali, ali se zglasili, da jo pozneje pošljejo. — Kdor tedaj lista ni prejel, pa bi ga še rad dalje dobival, naj se blagovoli zanj oglasiti.

V čem bi se lahko, in bi se moralo dolenjsko vinarstvo zboljšati.

Píše R. Dolénc.

(Konec.)

Tretja korist, če izgojujemo nizke vinske trte, je pa sledeča. Marsikatero leto nastane na Dolenjskem tako huda zima, da trte pozebejo. Vsled silnega mraza se v starem lesu — deblu — razkoljejo in potem usahnejo. Kaj žalostno je videti po taki zimi, kako gospodarji vinogradov na spomlad kar cele vozove suhih trt vozijo domov. Poslednja taka zima bila je leta 1881. Da ne bi pozeble visoke trte, ne moremo nič storiti, pač pa nam je mogoče pozebe obvarovati nizke trte in sicer tako-le: Po trgatvi jih obsuj tako, da pride ves stari les popolnoma v zemljo, mladi — mladike — pa tudi za toliko, da so njih spodnja očesa se zemljo zakrita. Tako zasute trte ne pozebejo nikdar! Na spomlad jih zopet odkrij ter obreži. Seveda morajo zato biti čisto nizke. Ves njih stari les mora biti le v podobi veče ali manjše bunke, ki se imenuje „glava“. Glava mora biti tikoma zemlje; da, čisto nič ne škoduje, ako je

še clo deloma v zemlji. Tako na glave izgojene trte se obrezujejo na same palce, ali kakor Dolenjci velijo na reznike, Belokranjci pa odpite. Vsaka trta zadobi 2, 3 do 4 palce, k večem s tremi očesi. Dolenjecem se bode seveda čudno dozdevalo izgojevati tako nizke trte, ko so zdaj vajeni tako visokih. Pa to nič ne dé, tako je za dolenjsko podnebje prav, in zato se bode treba privaditi tudi temu. Kako da se trtam glave izgojujejo, nočem tukaj pojasnovati. Prihodnja dolenjska vinarska šola bode že to pokazala. Vendar moram omeniti, da nekatere vrste trt nočejo roditi na samih palcih ali reznikih. No, takih ne bomo smeli saditi, ali pa bode treba vsaki trti eno celo mladiko lepo počasi v zemljo položiti. Tako bomo morali ravnati Dolenjci, ako hočemo napraviti napnenc, ali po dolenjsko rečeno, previjač, svijač, prevez, šparon, popikač. Zakrivanje trt na jesen sè zemljo, bode stalo nekoliko več dela, to je res, ali korist tega dela bode kaj velika. Grozdje bode dozorelo veliko boljše, ker bode viselo čisto blizo pri tleh. Obrezovanje, večnja, sploh vse obdelovanje bode pa veliko cenejše. Popolnoma nemogoče pa bode, da bi trte pozeble. Kadar se bodo Dolenjci prepričali, kako koristno je nizko izgojevati trte, vém, da se bodo čudili, zakaj da se tega niso že zdavno pred poprijeli.

Dolenjsko vinarstvo, zboljšati bi se moralo pa še v marsičem. Z pričetkom trgatve tako siliti, kakor se dan danes v marsikaterem kraju na

Podlistek.

Vlahi. (Dalje.)

Oznanovala sta Slovanom, našim pradedom, eno pravo vero Jezusa Kristusa — ali oznanovala sta jo v jeziku, ki ga je umelo ljudstvo slovansko, pa tudi službo božjo, sv. mašo, sta opravljala v tem slovanskem jeziku — ne v grškem ali latinskem. Vpeljala sta, vsaj pri nekterih Slovanih v službi božje šege, ki se mnogo ločijo od tistih, katerih smo navajeni mi pri sv. maši.

Glejte, Vlahi pa opravljajo službo božjo v tistem jeziku in s tistimi šegami, katere sta učila naše očete svetnika Ciril in Metod — ko pa mi

že davno več nimamo te imenitne pravice! — Njih vera torej za to še nikakor ni napačna ali kriva; zato so lahko še ravno tako dobri ali pa še boljši katoličani kakor mi, ki imamo drugačne šege in jezik latinski pri najsvetejših opravilih.

Torej kako je z Uskoki, kar se tiče vere? so li vsi katoliki? Večina jih je pošteno katoliških — nekaj pa ne. Prvim pravimo „zjedinjeni ali zjedinjenci“, drugim pa „razkolniki“. Zjedinjeni se v veri od nas prav nič ne ločijo, ampak samo v zvananjih šegah ter obredih; verujejo kot mi in pripoznavajo papeža za svojega najvišjega duhovnega poglavarja. Razkolniki — in teh je pri našej meji malo, (menda samo v Marindolu) drugod

Dolenjskem, bi se v prihodnosti nikakor ne smelo. Grozdju se mora dati čas, da dozori boljše ko le mogoče. Prenaglost se v tem obziru jako maščuje. Na Nemškem, na Ogorskem, dà, na sosednjem štajerskem, tržejo še le koncem oktobra, še clo dostikrat pričetkom novembra. Na Dolenjskem se sliši pa že ob Malem Šmarnu o novem vinu! — Izgovor, da pozno na jesen lahko slabo vreme nastane ne velja, saj ne nastane samo za Dolenjce.

Konečno je pa še **kletarstvo** na Dolenjskem tako, da se more na vsak način zboljšati. V kletarstvu vlada na Dolenskem še skoraj splošno velika „nedolžnost“ ali z drugo besedo — nevednost.

Jaz sem imel že večkrat priliko prepričati se, da se na Dolenjskem ne poznajo najprvotnejša pravila umnega kletarstva, in se torej tudi ne spolnujejo. Zameriti ne smemo, kajti ni ga bilo človeka, kateri bi se bil sam kje izučil, da bi potem druge podučil. V kletarstvu se more Dolenjska skoraj popolnoma spremeniti. Razpeljevati, kaj in kako naj bi se v bodočnosti v dolenjskem kletarstvu opustilo, kaj na novo vpeljalo, nisem namenjen. Vse to bode zopet naloga dolenjske vinarske šole. Njo čaka torej dosti dela, toda, lepega hvaležnega dela, ako se jej ne bode — nasprotovalo. Nasprotovanje je bilo še pri pričetku vsake vinarske šole, bode gotovo tudi pri dolenjski. Pa skušnija uči, da izvira vse tako nasprotovanje le iz dvojnega vira, namreč: ali iz neumnosti ali pa iz hudobije. Neumnost uniči pravo razumno praktično ravnanje v šolskem gospodarstvu v malih letih, hudobijo pa tudi. In tako sklenem ta spis tako-le: Dosti dela čaka dolenjsko vinarsko šolo, Bog jej podeli svoj blagoslov! in v malih letih bode dolenjsko vinarstvo vse drugačno, kakor je danes.

Pristavek vredništva: Te besede se bodo zdele morda temu ali unemu naših bralcev pretrde, prehude — toda, dragi rojaki, pisal jih je gospod, ki je veliko videl, veliko skusil — in tudi Vipavcem že veliko pomagal v vinarstvu — verjemite torej, da so resnične. Več oči več vidi, več

pa veliko milijonov — razkolniki, pravim, pa papeža nočejo spoznavati za poglavarja in se tudi v nekterih družih verskih rečeh ločijo od katoličanov.

Pa kako, od kod je vendar to prišlo? kdo je kriv, da Slovani v veri niso edini?

„Sovražni človek je to storil“, lahko rečemo s svetim evangelijem: Slovani so bili precej po spreobrnjenju vsi katoliški; niso se sami odtrgali od Rima, od papeža, marveč prizadeli so jim toliko gorjé zвити Grki — sovražniki!

Kako se je to zgodilo, moramo nekoliko bolj natančno pregledati v davno preteklih stoletjih.

(Dalje prihodnjič.)

ljudi več vé — in marsikak kraj zna, česar ne zna drugi. Mi trdno upamo, da se bodo naši ljubi Dolenjci potem ravnali — vsaj polagoma — ko jim vinarska šola v dejanju pokaže, kako se ravna — v dejanju pokaže, koliko dobička bode za Dolenjce — umna vinoreja. — Naši očetje so ogenj kresali iz kamna — mi le prašnemo s klinčkom pa je; naši očetje so svetili s trskami — mi imamo lepo petrolejno svetilnico; predenj so naši očetje kaj sporočili na Dunaj svojemu sinu, je trpelo celi teden, mi gremo k telegrafu in — sin zvé v nekterih minutah, kar mu hočemo povedati. — Zakaj bi pa potem samo vinograde morali obdelovati vedno tako, kakor naši očetje?

Vinarska in sadjarejna šola na Dolenjskem.

Spisal Anton Ogulin, načelnikov namestnik pri kmetijski združnici v Novem mestu.

Deželni zbor je sklenil 23. januarja, da se vinarska in sadjarejska šola prenese s Slapa v okolico Novega mesta. S tem je pokazal, da res očetovsko skrbi za Dolenjsko. Hvaležni bodo zato vsi, katerim je ležeče na tem, da se povzdigne Dolenjska.

Bila je res že 12. ura; kajti trtna uš nas bliže in bliže obdaja; grabi nas tako rekoč s železno roko. Sploh smo v obdelovanji zemlje tam, kjer so bili naši očetje v starodavnih časih. Vse dežele — da celo zasramovana Hrvatska so močno napredovale, samo mi stojimo — in smo zato res močno zastali. Naša vina, katera so se nekedaj tako iskala, se komaj več prodajajo za domačo porabo, ker ne umemo, kaj dandanes kupovalci vina zahtevajo. Nočem govoriti o družih rečeh, ampak rečem le, da Dolenjci ne vejo in ne znajo, kako naj se vino in sadje prideluje. Pa ni čudo, kajti manjka dobrih izgledov, ki bi druge na-se potegnili. Pa če tudi kedo poskuša, kaj boljšega začeti, precej se mu odgovori „to pri nas ne stori!“

Da, žalostno je, toda — resnica! Pa, če tudi resnica oči kolje, jo vendar jaz nisem nikedar prikrival ne v besedi ne v pismu.

Popolnoma prav je toraj, da se zanašamo na novo vstanovljeno vinarsko šolo in prepričani smo, da se ne bodemo goljufali, — priča nam to, kar je storila doslej na Slapu. Ta šola nas bode učila, kako naj branimo, da nam trtna uš ne uniči naših vinogradov: sadili bomo trte, katerih se ne prime. Take trte bomo pa dobivali ravno od te šole; razun tega nas bo učila, kako naj jih množimo in požlahtnujemo, ter ubranimo tega groznega sovražnika vinorodnih trt — da ne bomo brez sveta in pomoči, ko se nam prikaže. To pa je največja dobrota za Dolenjsko.

Prepričani smo, da bode nova šola podučevala zlasti po zimi take možé, vincarje itd., kateri nam bodo pozneje kazali, kako se dela v vinogradu, kako sadi in goji sadonosno drevje — to nam je posebno potrebno.

Nova šola nam bode pač vzgledno pokazala, kako se sade rodovitna drevesa, kako vrbe za pletenje košev; s tem se bodo ljudje sami spodbudili, da začno jednako delati: požlahtnili bojo staro drevje, ter uveli nove vrste, katere bodo dajale dober sad za prodaj. Razun tega bode zgled vinarske šole skoraj gotovo pokazal, kolik dobiček je, če se rabijo akacijevi koli mesto sedanjih dražih pa malo trpečih kolov.

Tudi ni nemogoče, da se dobi koticék, ker bode mogoče pokazati našim ljudskim učiteljem dejansko, kako se napravi tudi na malem prostoru in z bornimi stroški šolski vrt, ki je popolnoma pripraven za svoj namen — ako ga je vodila ljubezen, pamet in pridna delavnost.

Vidimo, da se je spolnila ena naših želj, zato upamo, da se bodo spolnile tudi druge, katere gojimo že dolgo v svojem srcu in da ne bodemo — vedno pozabljena Dolenjska.

Delovanje deželne zbornice z ozirom na Dolenjsko.

(Dalje.)

Poslanec Faber je nasvetoval: Prošnja okrajno-cestnega odbora Novomeškega za uvrstjenje okrajne ceste Novomesto-Žužemberk-Krka mej deželne ceste in za pobiranje mostnine na mostu čez Krko pri Vavti vasi se izroči deželnemu odboru, da se gledé prve prošnje ob svojem času na njo ozira; pobiranje mostnine pa se odbije.

Prošnja okrajno-cestnega odbora Ribniškega za vsprejem okrajnih cest Kočevje-Ljubljana, odnosno Kočevje-Žlebič-Rakek v deželno upravo ali za dovoljenje podpore; prošnja županstev v Črnomlji in v Žužemberku, da se cesta iz Ljubljane čez Žužemberk v Črnomelj proglasi za deželno cesto; prošnja županstva v Črnomlji za uvrstjenje ceste iz Grosupljega do Vinice mej deželne ceste in za upeljavo neposrednje poštné zveze med Grosupljem in Črnomljem; prošnja občin Loka, Butoraj, Vinica za uvrstjenje ceste Grosuplje-Žužemberk-Črmošnice-Črnomelj-Vinica mej deželne ceste, in jednaka prošnja občine Kot se naj izročé deželnemu odboru, da se pri kategoriziranji cest na nje ozira.

Zadnjo prošnjo podpiral je poslanec Pfeifer. Rekel je, da ko je v jedni zadnjih sej deželne zbornice utemeljeval deželni odbornik poslanec Detela svoj predlog, naj se predrugači dosedanja cestna postava, zlasti v oziru, da se vzprejmo

deželne ceste v novo postavo, je bilo jasno, da vzdrževanje okrajnih cest dolenjskim pokrajinam, zlasti Belikrajini, Novomeškemu, Krškemu in Kočevskemu okraju primerno več in težjih bremen nalaga, kakor Notranjcem in Gorenjcem, (ohoklici!) ki so v srečnem položaji rabiti dve železnici in več državnih cest. To čutijo tudi belokranjske občine: Loka, Kot, Buteraj, Črnomelj, Obrh in Vinica, ki danes prosijo deželni zbor za uvrstjenje ceste Vinica, Črnomelj, Črmošnice, Toplice, Žužemberk in Krka mej deželne ceste. Isto pa namerava Novomeški cestni odbor glede ceste Novomesto-Žužemberk-Krka. Dolenjcem zlasti prej naštetim občinam, ni na razpolaganje železnica in tudi ne državna cesta in imajo neprimerno veliko okrajnih cest vzdržavati, kar dotičnim okrajem nalaga mnogo stroškov. Tako ima od železnice najbolj oddaljeni Črnomeljski okraj v preteklih 11 letih, kar velja sedanja cestna kranjska postava, vsako leto povprek 13 do 15% cestne doklade, Postojnski okraj pa tik železnice ležeč samo 4 do 5%. Tudi nikjer toliko cestne tlake ne spada na posameznega prebivalca, kakor ravno v Črnomeljskem okraju, v katerem jednega prebivalca zadene nad 7 metrov okrajne ceste, torej se pač ni čuditi, da neso ceste v tem okraju v dobrem stanu. Ako n. pr. posestniki občin Kot, Petrovas, Semič, Dražice, Radovica, Zilja itd. srečno pridobe dobro vinsko kapljico, kar je njih poglavitni pridelek, imajo veliko skrbi, kako jo spraviti za pošteno ceno v denar, ker je zaradi slabih cest cena dosti manjša. Tedaj si prizadevajo doseči olajšavo teškega cestnega bremena na ta način, da dežela prevzame omenjeno okrajno cesto v svojo skrb. Če bode ta cesta v boljšem stanu, bodo Belokranjci svoje pridelke boljše spravljali v denar, povzdignila se bo trgovina in promet v Belikrajini, tudi most pri Vinici, kateri je stal kranjsko deželo mnogo denarjev, bode več dobička prinašal. Poslanec Pfeifer konečno toplo priporoča, da bi se omenjena cestna proga vsprejela mej deželne ceste.

Poslanec Dev, popolnem se strinja z nazorom predgovornika, podpira prošnjo Črnomeljske občine za neposredno poštno zvezo mej Grosupljem in Črnomljem preko Žužemberka in nasvetuje, da se za to vlada naprosi. Predlog ta obvelja in vzprejmo se tudi vsi drugi predlogi gospodarskega odseka.

(Konec prihodnjič.)

Posojilnica v Krškem.

Po vsem Slovenskem je že kacic 15 slovenskih posojilnic, t. j. naprav, kjer slovenski ljudje denarje na obresti vlagajo in na posodo dobivajo, in kjer se vse pisanje, uradovanje in

poslovanje vrši le v slovenskem jeziku. Od teh posojilnic so na Dolenjskem samo tri, namreč v Metliki, Črnomlji in v Krškem. Metliška posojilnica je prva na Dolenjskem; ona deluje že okoli 12 let; je tudi zdaj prav krepka, ima veliko dohodkov že, dasiravno je v začetku le po malem napredovala. O črnomaljski smo čuli, da je že tudi delovati začela. Krška posojilnica deluje še le pol leta; razvija se polagoma, kakor se je tudi ona v Metliki le polagoma krepčala.

Krška posojilnica je imela prvi svoj občni zbor, od kar deluje, 24. januarja. K občnemu zboru je bilo došlo 21 združnikov ki so zastopali 59 deležev.

Došle je prijazno pozdravil združni ravnatelj, č. g. vikar Iv. Knavs in povedal, da se je zbor pravilno sklical, ker so se udom vabila poslala in ker je bil po vseh predpisanih časnikih naznanjen. Zbor je dobro sklepčen, ker je dosta deležev zastopanih.

Potem je o računu poročal blagajnik, gosp. I. Pfeifer, tergovec v Leskovci. Posvetovanje je dokazalo, da se je trdno nadejati, da bode „posojilnica“ dobro izhajala.

Dalje prihodnjič.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

V Trstu so zmagali pri volitvah Lahoni, ki ne marajo Avstrije. Med 52 poslanci imajo svojih 37.

Naša presvitla cesarica je prišla v prekrasni grad Miramar blizu Trsta. Pravijo, da bode ondi dalj časa ostala.

Grduni, liberalni nemški poslanci, katerim je ljubša Prusija, kakor naša Avstrija, so poslali pruskemu ministru Bismarku pohvalno pismo, ker je ta trinog govoril, da je treba Poljake na Pruskem uničiti, zato ker so Slovani in katoličani. Pritiral je ta človek uže tako daleč, da se je predložila v pruskem državnem zboru postava, da naj se od Poljakov pokupijo posestva, ter dajo Nemcem.

Izvrstni tirolski poslanec Greuter je na Dunaju nevarno zbolel.

Poslanec Šenerer je predlagal postavo, da naj se ostro kaznujejo časniki, kateri trosijo laži po svetu. — Gotovo prav! Se li bode pa ta postava sprejela ali ne, še ni gotovo.

Kaj je novega po širokem svetu?

Nikolaj, črnogorski knez je potoval v Petrograd na Rusko. Car Aleksander ga je sprejel jako slovesno.

Bolgari so združeni; tudi vojska se je zedinila. Toraj ni tekla zastoj njihova kri. Hvalježni Bolgari bodo kupili hrabremu knezu Ale-

ksandru častno sabljo v zahvalo, da jih je tako srčno vodil v boju.

Grki še ropočejo z orožjem; pa govori se, da so evropske države uže ukazale Srbom in da bodo tudi Grkom, da morajo odložiti orožje.

Novi angleški minister misli dati katolškim Ircem večje pravice. Da bi le res bilo! Vsaj so jih luteranski Angleži pritiskali uže čez 300 let.

Na Angležkem rogovilijo delavci, tako zvani neverni internacionalci. V Londonu so o belem dnevu pobijali okua, kradli iz prodajalnic, ter očitno ropali ljudi. Tudi na Ruskem še ni konec tacih ljudi.

Rusi so baje Poljakom bolj prijazni, odkar jih siloviti in krivični Bismark tako zatira.

Španska kraljica, udova Marija Kristina, je jako delavna vladarica. Vse zadeve hoče sama pregledati, a v vsem se z ministri sama pogovoriti. Pa je tudi potreba, ker sovražnikov ima brez števila.

Piše se nam:

Iz Dobrepoljske fare nam poroča zvest bralec našega lista dogodek, ki kaže koliko poduka je treba tu in tam še našim ljudem. Slepčila je tamo pred božičem lena a trdna beračica ljudi, da bode božične dneve tema celih 9 dni, in sicer taka, da ne bo videl človek človeka. Te teme še z lučjo ne bode mogoče pregnati, ker tiste strašne dni ne bode hotela goreti nobena luč — tako je kvasila. Reč je nora, da se jej pameten človek mora le smejati — ali vendar jih je bilo mnogo, ki so verovali, — nesramnej prerokinji dajali obilne darove, zlasti ženske! — ter pridno kuhali fižol za devet dni in pekli kruh za dolgo časa — baje ga še selaj jedo — ko se jim je brez dvoma že spridil.

(Ljudje, bodite vendar pametni! Ne verjemite babam beračicam, cigankam in take baže ljudem. Prihodnost vé samo Bog — ljudem je skrita — skrita pa še posebno lenim capinom. Ravno tako je z unim prerokovanjem, da bode letos hudo leto. Mogoče, ali pa tudi ne. Tako bode, kakor bode hotel Bog — kakor si bomo zaslužili sami. Skorej gotovo nam bode prineslo marsikaj dobrega pa tudi hudega — kakor vsako drugo leto. Delajmo pridno in pridno molimo — za drugo bo skrbel Bog! Vredništvo).

Iz Ribnice 3. febr. — Že decembra meseca lanskega leta sklenili so bili nekateri odlični rodoljubi v našem trgu, da naj se v Ribnici ustanovi podružnica sv. Cirila in Metoda. Koj pri prvem pozivu oglasilo se je bilo dovolj udov, da bi se bila lahko takoj podružnica ustanovila. Vnovič povabljeni sešli so se domoljubi 17. januarja v gostilni g. Podboja. Zborovanje otvoril je ribniški dekan, vis. čast. gospod M.

Skubic s primernim govorom, v katerem nam je razložil dosedanje delovanje njegovo, kakor tudi število udov, ki so pristopili k naši podružnici. Z veseljem nam je poročal, da se je edino v trгих: Ribnica in Soderšica 70 udov oglasilo; dalje želé pristopiti k nam nekateri rodoljubi iz Kočevja, Dolenjevasi, Strug, Loškega Potoka, dà, še celo iz Drage. Za gotovo je pričakovati, da bode imela naša podružnica v kratkem čez sto udov.

V odbor so bili izvoljeni, in sicer za načelnika g. dekan M. Skubic; njega namestnik g. c. kr. okrajni sodnik J. Višnikar; za blagajnike in njih namestnike so: g. dekan Kresé za Kočevje; g. J. Kovačič, penzionirani direktor, za Ribnico in g. J. Drobnič, župan v Soderšici za Soderšico in okraj; za tajnika in njega namestnika: g. J. Klun, trgovec in posestnik v Ribnici in g. A. Podboj, posestnik v Ribnici.

Iz Prečine 10. februarja. — Dné 7. t. m. popoldne predaval je velečastiti gospod popotovalni učitelj Pirc o kmetijstvu osobito o vino-reji, kletarstvu, trtoreji in sadjereji. Ljudi bilo se je zbralo mnogo, najodličnejši možje — nad 200 posestnikov, tako da je prostor v šolski sobi bil popolnoma napolnjen. Da je prišlo toliko ljudi, se je pač zahvaliti le našima gg. duhovnoma, zlasti vrlemu g. kaplanu, ker se je več nedelj poprej v cerkvi pojasnilo in priporočilo.

Gospod učitelj se je pa tudi tako prikupil sè svojim jedrnatim govorom, da si želé naši ljudje le, da bi ga mogli še več poti slišati.

Po sklepu pojasnil je še g. učitelj marsikaj, kar so ga prašali radovedni ljudje. Naposled mu je pa domači učitelj podal zapisnik, kaj je delal zunaj šole pri posestnikih v sadjereji in cepljenji trt. Živili g. učitelj! a mi poslušalci pa želimo kmalu zopet kaj podučnega slišati.

Iz Lukovice na Gorenjskem 8. februarja. Večkrat sem se bil namenil Vam kaj sporočiti. Najprej moram reči, da gosp. urednik z „Dol. Nov.“ izvrstno napredujete, ker res prinašajo dosti podučljivega, posebno za naše kmete pa tudi drugim ljudem. Celó ponosen sem, da Dolenjci tako lepo vsem potrebnim napredujete, ker tudi jaz sem dolenjski rojak — prebivam pa že vsa leta svojega službovanja le na Gorenjskem. Prec prvokrat ko sem bral Vaš list, se mi je zelo dopadel. Zato pravim, da ni resnično, kar je pisano v listnici vredništva št. 3 lista.: g. J. P., krojaču na Krki, da je list tacim namenjen, ki družih listov ne beró. — Jaz sem naročen na več časopisov — in sicer dobivam poleg Vašega lista še dva druga slovenska in dva nemška, pa vendar z največim veseljem prebiram „Dolenjske Novice“.

Nadalje Vam naznanim tri nesreče, ki so se pripetile v kratkem času v tukajšnji okolici

in sicer: 16. prosenca t. l. je več kmečkih fantinov v neki kmečki in malopridni krčmi v vasi Vrhovlje (polit. okraj Kamnik) v pozno noč pilo neizmerno vino in nekaj žganja. Za to popivanje je plačal neki kmečki fant, ki je malo poprej od svoje umrle tete podedoval 140 goldinarjev. Povabili so k tej pijači malovrednega berača brez ene roke. Zjutraj ob 5. uri je šel tisti samoroki revež še ves pijan iz hiše, ker je bila noč zelo temna, je pal v precej globok kletni vhod znak navzdol po kamnitih stopaicah tako nesrečno — da je takoj na mestu mrtev obležal.

Dné 20. prosenca t. l. je šel neki kmet iz Kamnika proti domu. Med vasmi Kal in Tlačenca je zašel med zamete snega — in ker se je bil gredoč žganja nasrkal, je utrujen in zaspán obležal v snegu in zmrznil. Neki kmečki fant ga je našel še le 4 dni pozneje mrtvega.

Na štajerski meji v hribih blizo Motnika je 6 žandarjev pred 14 dnevi streljalo na necega roparja Martina Zapotnika iz Zaplanine po domače Kralja. To je tisti, ki je v jeseni še s 4 drugimi tovarši pri Slovenjem gradci na Štajerskem ropal pri nekem kmetu. Zadeli ga vendar niso, ker je bil predaleč in je zopet ušel.

Dné 7. tega meseca v noč je bla v vasi Dobrava pri Čerenučah (Ljubljanski okraj) kmečka svatovščina ali ohcet, pri kateri so se fantje stekli in so enega do smrti ubili, da je vsled ran drugi dan umrl. — To je surovost!

Domače vesti.

(Vodnikova slavnost) 7. t. m. v čitalnični dvorani bila je krasna in posebno dobro obiskana. Pevsko društvo je izvršilo svojo nalogo častno, in pomenu slavnosti primerno. Petje je bilo umetno, lepo in prijetno, in so se vsi, ki petje umejo, enoglasno pohvalno izrekli. Tudi nekaj odličnih tujih gospodov je prišlo k besedi. Po besedi je bil sijajen ples. — Tudi meščanska straža imela je pretečeno soboto ples v čitalnični dvorani, pri katerem je bilo obilno odlične gospode navzoče.

(Umrl) je v 23. januarja gosp. Pehani c. kr. notar v Mokronogu.

(† Karolina Tenger,) učiteljica ročnih del v Novem mestu, je po kratki bolezni 31. januarja umrla. — Službovala je mnogo let, in bila v njeni stroki umeteljica. Njene prijateljice in tovaršice napravile so jej krasen pogreb, in kljub slabemu vremenu je bilo veliko pogrebcev.

(Potres.) V soboto 13. t. m. ob 1/4 na 6 zjutraj se je občutil v Metliki precej močan potres, prišedši od jugoizhoda.

(Ogenj) je vpepelil poslopje Franc Štempiharja iz Kartelevega. Bil je v mestu, kamor

je prodano vino peljal; domu vrnivši se, našel je vse v pepelu. Siromak tudi ni bil zavarovan.

(Deželna komisija proti trsni uši) bila je zbrana 25. januarja in se je soglasno izrekla, da je jedino sredstvo za ohranitev vinogradov na Dolenjskem, da se zasade ameriški trsi. Sklenilo se je prositi vlado, da v Kostanjevici napravi veliko 5 do 10 oralov obsegajočo trsnico, v kateri bi se več sto tisoč že priznanih ameriških trsov, zlasti vitis riparia in solonis nasadilo in požlahnilo z najboljšimi domačimi trsi. Obdajali naj bi se le požlahnjeni trsi iz te trsnice vinogradnikom. Ob enem pa naj se zasadi vinograd 3 do 4 orale z ameriškim trsom, da se bode dobivalo vsako leto dovolj rozgov ali bilf za trsnico. Vrhovno nadzorstvo nad vinogradom in trsnico naj bi se izročilo vodstvu dolenske vinarske šole, na mestu pa se naj nastavi skušen vincar, ki bode zmožen trsovje cepiti in poučevati v cepljenji. Svota, od vlade določena, za zasledovanje trsne uši, naj se po večjem delu raji izdaje za rečeno trsnico in vinograd. Da bi se kmetski vinogradniki vzbujali k zasajanju ameriškega trsa, naj bi se dovolile premije tistim posestnikom, kateri se izkažejo, da so v svojem vinogradu zasadili ameriški trs. G. dr. Mencinger izrekel je željo, da naj se strožje postopa proti žganje-pivstvu in naj se ustanove vinarske in kletarske zadruge na Dolenjskem, katerim bi se morale dovoliti posebne privilegije. Dalje naj bi se po zakonu določilo, da se z ameriški trsi zasajeni vinogradi ne smejo eksekutivno prodati lastniku, ki jih je zasadil. Predsedoval komisiji je sam deželni predsednik, g. baron Winkler, prisotni pa so bili gg. dr. Vošnjak, dr. Mencinger iz Krškega, tajnik kmetijske družbe Pirc, začasni komisar za preiskovanje vinogradov Reichl in vladni svetnik A. Globočnik.

(Duhovni Pastir) V Ljubljani izhaja že tretje leto izvrstni list „Duhovni Pastir.“ Namenjen je v prvej vrsti slovenske duhovščini — ali prinaša pa tako izvrstne reči, da ga smemo pač priporočati vsacemu, ki je premožen dovolj, da ga more plačati — 4 gld. za celo leto, ki se pošljejo katoliške bukvarni v Ljubljano. Prinaša pa „duhovni pastir,“ za vsako nedeljo in zapovedan praznik dve pridigi, razun tega je razlagal že lani in razlaga tudi letos jako mično prilike Gospodove. — Letos je pa začel g. doktor Lampe v njem v kaj lepe in lahko umljivo besedi, dokazovati nasproti nevernim, resničnost naukov naše presv. vere v Apologetičnih razgovorih. O teh piše list „Slovenec“ tako-le: Apologetični razgovori so času primerni in izvrstni. So res prava zabela „Duh pastirju“. Kdor jih je bral, vsak jih je še po-

hvalil. In se je le čuditi, da se tako težavna tvarina pa vendar tako umljivo in prijetno obravnava. Komur druge pridige ne dopadajo, bi se moral že zavoljo teh sestavkov na „Duh. Pastirja“ naročiti. Jaz mislim, da bi ranjki Slomšek sam veselje imel nad tem listom, ko bi še enkrat med nas stopil, saj je pisava in duh in obravnava prav po njegovem posneto. — K sklepu samo še to rečem: Naroči se in beri „Duh. Pastirja“ in spoznal bodeš, da ni preveč ni prisiljeno, kar smo rekli.

(Nesreča). Iz Svibnjega se nam poroča: Pred par dnevi so v Radečah pokopali 16 letnega dečka po domače „Soteškovega“ iz Starega dvora, kateri je pri Laporniku za Jelovem za pastirja služil. Ta je prejšni teden ovce pasel in je pri tej priložnosti pal, ter potem daleč po rebri letel. Upil je leteč po rebri, da so ga na Stajersko slišali, ali gledati ni šel nikdo; potem pa ko je slednjič obležal, ga je sneg zapal, tam zmrznil in je ležal na mestu 10 dni, predno so ga našli.

(Raztrgalo je) delavko Uršo J. v torek 2. febr., v tovarni za svinec v Litiji. Zjutraj ob 5. uri se je vsedla preblizo zraven stroja, kjer jo je kolo za obleko zgrabilo in pötegnilo k sebi, ter jo za smrt pobilo. Uro po prijetju zakramenta sv. poslednjega olja je svojo dušo izdihnila. Bog ji daj večni mir!

(V Št. Vidu na Dolenjskem.) Prava „črna vojska“, oborožena s puškami, vilami, sekirami in drugim morilnim orodjem odpravila se je nad divjo zver. Sreča bila jim je mila, kajti kmalu zapazijo volka. Sprva spretel je strah bojovite vrste, zdajci pa začno puške pokati, gost dim vali se v vzduh in kmalu je bitka dobljena. Od štirih krogelj zadet obležal je krvoločni „volk“. Junaški lovci so smrtno zadetega potem s koli in vilami do dobrega ubili. Pripeljali so ga v Novomesto — kjer so zvedeli, da je ta „volk“ le mesarski pes.“ (Nar.)

(Dolenjska železnica.) Ne davno je bila v sobani trgovinske zbornice v Ljubljani v zadevi dolenske železnice seja, h kateri je bilo več gospodov z Dolenjskega povabljenih in je bil tudi c. kr. vladni svetnik pri generalnej inšpekciji g. Reghem navzoč. — Tekom nad tri ure trajajoče jako temeljite obravnave deseglo se je sporazumljenje in upati je, da pride predloga o dolenski železnici, ako že ne takoj po binkoštih, vsaj v jesenskem zasedanji v državni zbor.

(Načrti za dolensko železnico) so tudi menda že izdelani. V trgovinskem ministertvu so izračunili, da bi stroški za obe progi v Rudolfovo in v Kočevje znašali devet milijonov goldinarjev.

(Mestna občina Višnjegorska) imenovala je 24. januarja deželnega predsednika barona Winklerja in okrajnega glavarja Litjiskega M. Grila častnima občanoma.

(V Šent Vidu pri Zatičini) ustanovila se je požarna bramba. Pravila so že potrjena.

(Kmetijsko potovalno predavanje) imel je tajnik c. kr. kmetijske družbe gospod Gustav Pirc v nedeljo 24. januarja v Boštanji, 7. t. m. pa v Mirni peči in Prečini. Naj bi ljudje radi poslušati hodili podučljive govore.

(„Slovana“) prišla nam je v roke ravnokar tretja letošnja številka. Poleg odbranega gradiva v vezanej in nevezanej besedi, odlikuje se ta številka posebno s krasnimi slikami: Jan Lego, Dimitriji Aleksandrovič, Slavjanski Agrenjev in njegov pevski zbor in mlada vrtnarica. Poslednja slika je delo našega domačega umetnika Ivana Šubica. — „Slovana“ je res tako lep list, da se more smelo primerjati z ilustrovanimi listi drugih narodov in zato prav toplo priporočamo, naj ga naše občinstvo podpira z mnogoštevilnim naročanjem.

Na pošto se mnogo pisem vrača, ktere niso dobile človeka, kteremu so namenjene, bodisi da ni dotični več na tistem kraju, ali je umrl, ali pa ker so adrese slabo napravljene. „Dol. Novice“ bodo donšale napise taeih pisem, ki so bile v Novomestu na pošto dane, da odpošiljavec lahko zauje zve, ali pa tisti, komur so bile namenjene.

V mesecu januarju v Novomestu vračujoča se pisma:

Andrej Kral, Trebinje — Matija Počrvina, — Josef Breški, Treffen (dva) — Fani Papež, Treffen — Matija Medle, Beršlinac — Matija Rogina, Beršlinac — Martin Comernaučič, Lause Col. Mihigan — Ursula Mestel, Zagreb — J. Mencinger, Rudolfóvo — Franz Hočevár, Sv. Križ — Georg Brule, Burgau Anton Papež, D. Draubrig — Franz Streiner, Land Louis port — Marko Popovič, Wels — Janz Jerman, Steinbrück — Neža Zemlič, Lenad — P. Schmälzel, Belovar — Lobwein, Irdning — Johann Klemenčič, Cliton Jova.

Razne vesti.

* (Nenavaden ptič.) Gosp. župnik v Mehovem ima že tri leta kosa, katerega je iz gnezda izredil, kteri žvižga „Naprej zastavo slave“. Do lanskega poletja bil je čern z rumenim klunom kot drugi kosi, ko mu je pa v poletji novo perje zraslo, dobil je v vsako perutnico skrajno belo pero, na glavi par malih belih peres, da ima liso in tudi spodaj na vratu ima par belih peres.

* (Kako človek misli o hlapčevskem delu.) Nek božjepotnik mi je v adventu pretečenega leta to le resnično dogodbico pripovedoval. Neko nedeljo v poletnem času sem šel na božjo pot na Limberško goro, župnija Moravče. V neki vasi so na nedeljo ravno čebele rojile. Možiček me vpraša: „Mož,

ali smem danes v nedeljo čebele ogreniti?“ Odgovorim mu: „Mislim, da se sme to storiti, saj to ni hlapčevsko delo; čebele bi pa tudi dolgo ne čakale v vročini.“ Možičelj pravi na to: „No, pa mi pomagajte, da jih ogreneva.“ „Zakaj ne,“ odgovorim. Po dokončanem delu pravi možičelj: „Mož, zdaj pa v vežo stopite na glažek žganja, ker ga ravno kuham.“

Tedaj, čebele ogrebat v nedeljo je ta prečudni možiček za greh imel; žganje kuhati na Gospodov dan pa ne!

Opravki meseca februarija.

Po naukih, ki smo jih bili dali za mesec januar, gotovo se Dolenjci niso mogli ravnati, kajti debela snežna odeja zavirala je vsako delo na prostem. Ako bode sneg v tem mesecu skopnel, lahko bode ravnati se po tem, kakor smo vam povedali; južno vreme je sicer veliko snega vrglo, ali zopet naletava že drugi. Najverjetnejše pa je, da bode grel debelo padli sneg do sv. Matija našo mater zemljo. Zato moramo pa naše navadne nauke o poljedelstvu tako-le preurediti:

Največa skrb nam bodi, da prav krmimo svojo živino. Ako druge letne čase ne dajemo vselej živini rezanice, tega pač zdaj v zimi nikakor ne smemo opustiti. Z rezanico si bomo veliko krme prihranili. Ako jo pa še malo poparimo, dale bodo krave dosta več mleka — to priča skušnija modrih gospodarjev. — Še nekaj ne pozabiti! Zajci bodo pri velikem snegu drevje obglodali, morebiti tudi veliko sadno drevje; da se to ne zgodi, namažimo skorjo z apneno vodo.

Smešnice.

Koliko je moja žena vredna? Cesar je jahal mimo hiše, na kateri je bil napis, da stanuje v njej mož brez skrbi. Tega moža vpraša cesar: Koliko je moja žena vredna? Mož odgovori: Več že ne kot 30 srebernikov, kajti sam Kristus je bil za 30 srebernikov prodan. Na to ga vpraša dalje: Koliko je na nebu zvezd? Mož odgovori: Kolikor na konju dlak. Naposled ga še praša cesar: kaj je mnihi in kaj ni mnihi. Mož se na to napravi v mniško obleko in odgovori: Jaz sem zdaj mnihi in ne mnihi.

Žena lotrijevka je imela sanje. Videla je v njih blaznega človeka ter ga vprašala, katere številke da bi v prihodnjem srečkanju „ven prišle.“ Ta jih je troje ji napisal in vse so ven prišle. Na to se prebudi in čudovite sanje ne dajo ji mirú, zato se brž opravi ter hiti v bližnjo blaznico. Ni ji težko dobiti tam dovoljenja, da se pogovarja z možem, ki je bil sicer nor a v drugem pohlevna duša. „Oče,“ reče mu žena, „napišite mi troje taeih številck, ki bodo ven prišle.“ „Prav rad,“ odgovori mož ter hitro zapiše troje številck. Pokazavši jih lotrijevki zmečka papir in kakor bi trenil ima ga v ustih. Požirajoč ga pa ji reče: „Te številke bodo gotovo ven prišle.“ („Sl. G.“)

Nek mesar je gnal bika po cesti. Sreča ga neki zabavljivec ter vpraša, „kam gresta vi dva?“ Mimo tretjega, odgovori mesar.“

Listnica uredništva: Gosp. V. J. v L. št. 37, Take reči so nam vselej drage, prosimo le še kaj pošljite.

Sejmi na Dolenjskem.

Dné 18. febr. v Trziču; pond. pred sv. Matijem v Lašičah; na sv. Matija dan v Bučki; četrtek po sv. Matiji na Toplicah; 27. na Igu; v pond. pred pustno nedeljo v Višnji gori; pustni pondeljek na Krškem; pond. po kvat. nedelji v Višnji gori; torek po kvat. nedelji v Črnomlji. Sejmen na Velikem Cirkniku, kateri vsako leto na pepelnični petek spada, je za letos prestavljen na 6. marca t. l. zaradi tega, ker letos pride ravno na tisti dan t. j. na pepelnični petek tudi sejmen na Veseli gori.

Lotarijske srečke.

Trst	30. januarja	23	50	73	14	77
Gradec	6. februarja	22	25	46	83	74

Objava.

Podpisani objavim, da kar sem žaljivega o gospodu F. Možina-tu užitnega davka nadopravnik-u v Rudolfovem izustil, očitno pripoznam, da sem mu v nepremišljenosti krivico storil.

Šmihel pri Rudolfovem, dné 8. feb. 1886.

[40]

Matija Vintar,
oštir.

Vertelova hiša z vertom

štev. 73 v Krškem se daje v najem ali pa naprodaj. Kateri jo želi kupiti ali v najem vzeti, naj se pismeno ali ustmeno oglasi pri lastnici [11-1]

Amaliji Vertl.

Iz proste roke

se proda prav lepo prijetno

— **stanovališče** —

1883. leta zgotovljeno, na najlepšem prostoru v Škocijanu.

Hiša, soba, štacuna, magacin, mesnica, kuhinja, klet, štala, 2 hleva z opeko krita, 4 štante kozole, 2 verta, 1 travnik in njiva, 5 velikih krajev zelnika. Cena se izve v Škocijanu pri

[12-1]

Mar. Zupet.

V Dragi pri Beli cerkvi daje se v najem za več let

gostilna in kovačnica.

Lastnik je tudi pripravljen dati tudi svoje lastno vino slovenskega in hrvatskega pridelka na desetek proti dostojni varščini (kavcijonu). Prednost imajo trgovci in potem oženjeni, kateri se zamorejo izkazati z dobrim občinskim spričevalom o njih dosedanjem vedenji. Kdor želi toraj to gostilno s kovačnico v najem vzeti, naj pride osobno 17. svečana t. l. na lice mesta ali pa do pooblaščenca g. Jakoba Košaka v Družinski vasi, da se o najemu pogodi.

[14]

Vlastnik:
Davorin Zajc,
trgovec v Zagrebu.

Odgovorni urednik, izdajatelj in založnik J. Krajec.

Za razna

[4-2]

tesarska dela

se uljudno priporoča P. n. občinstvu in še posebej vis. čast. cerkvenim predstojništvom

Jože Zupanc, tesarski mojster v Toplicah.

Svarilo.

Ker se pod mojem imenom šivalni stroji (mašine) toda slabše kot moji, od tukajšnjega agenta prodajajo, svarim tedaj vsakega častitega kupca od tega se prevartiti pustiti.

Šivalni stroji.

Najboljši Howe-, Singer in Cirkular šivalni stroji z 5 letnim poroštvom (garancijo) prodaja od 40 gl. naprej.

Da so moji šivalni stroji posebno dobri, znajo tisti častiti kupci pričati, kateri jih že 10 do 18 let rabijo.

Šivalni stroji.

J. OGOREUTZ,

v Novem mestu.

[2-2]

Federn Matrazen

Tudi prodaja od 7 do 8 gl. lesene Federn Matraze od glv. e. k. priv. tovarne iz Dunaja, katere drage „Drat Matratzen“ popolnoma nadomestujejo.

Federn Matrazen

Za pobožnost sv. Jožefu na čast

priporočam lepe molitvene bukve, imenovane:

Pas sv. Jožefa

ktere so spisali preč. g. župnik Janez Volčič. Bukvice obsegajo poleg vseh navadnih molitev tudi sedemnedeljno pobožnost na čast sv. Jožefu, in so vsega priporočila vredne. Veljajo v usnje vezane 60 kr., z zlato obrezo 80 kr. — Preč. gospod. duhovnom jih rad pošljem franko na ogled.

J. KRAJEC.

Tiskarna in založništvo „Dolenjskih Novic.“ Novomesto.

Razprodajajo se

najboljše vrst eno- in večletnih jabelk in hrušek, požahntene, nizke in visoke (Halb- und Hochstämme) višnje in renklo (Reinklaudbäumchen) po nizkej ceni. Prodaja tudi žlahtne cepiče v Toplicah

[13-1]

M. Godec.

Novomesto. — Natianil J. Krajec.